

# הבא על יבמתו פרק ששי יבמות

## מד.

עין משפט  
נר מצוה

קח א מ"י פט"ו מהל'  
אישות הלכה ז סמג  
עשין מט טוש"ע אה"ע  
סימן קנד סעיף י:  
קח ב ג מ"י שם הלכה  
יא יב יד טוש"ע שם  
סעיף יא יב ז:

לעזי רעס"י

י"א. יעה.  
זרק"א (בהג' הב"ח).  
לשון.

## תוספות ישנים

[illegible]

(א) נראה ד"ל ועוד קשה  
למדאי משקה התם לרב  
התחליף מממנו ליחיד מהך  
בצריכתא אחמני דתני הכא  
דיוילא ויתן כמותה וכו'.  
(ב) אולי צ"ל הוי דהכא לא  
דעיקרן אי ר"ל כופין ובהמי  
פליגי וכו'.  
(ג) אולי צ"ל ולא נהירא  
האמרין בטרובא (דעמר  
מהפך את התבואה בגורן וכו'  
וה"כ היינו פורק"א.

תוס' חד מקמאי

**וזה** דתניא שמא [לא]  
זוכה להבנות ממנה. מקשי'  
עלה בבמ' ודילמא איהי  
היא דלא זכיא כלומר  
אלא יתן לה כתובה ומשני  
איהי כיון דלא מפקדה  
אפריה ורביה לא מיענשא  
משמע דלר' יוחנן בן  
ברוקא דאמר מפקדה לית  
לה כתובה ובשלהי פירקין  
גריסין עובדא הוה קמיה  
ד' כנישתא דקסרין

ואמר יצאני ונתן תשובה  
 ס"ד ולא מפקדה אלמא  
 תשובה אמר עבידתא אלמא  
 אי מפקדה יש לה תשובה  
 שקשיא הך. "אל ופרשי  
 לההיא הבעל היה עוקר  
 בדיניה ולא בדיניה  
 ואי מפקדה יש לה תשובה  
 אבל הכי אין דאין הבעל  
 לעמיתא  
 עקור דאיכא וברידה אמרי  
 אוקי מונא בחזקת מריה  
 ודאיהו היה זכאי וכאי ואין  
 לה תשובה אי הוה מפקדה  
 ואלא אי מפקדה לא מענטש  
 ואלא לה תשובה ודראב"ד  
 פירש בהתאם ספריי איהו  
 מקמישן כחא דלמא איהו  
 דאיהו זכאי וכאי וישנא

יהי קים לה ביורה כחץ  
נאמנת ויש לה כתובה.  
ליבנות הימנה ואיהו

**בַּתִּנִּי** איזו ראשי לצטל. אלס או יגרשנה או יסא אחרת עמה:  
**מוסרם לינשא לאחר.** ולא אמרינן עקרה היא דשמה הראשון לא  
זכה ליבנות ממנה:<sup>א</sup> **גב' מקץ עשר שנים.** זא על הגר והאי  
ללא נסיב לה בהגד שני חמאי עד שלא זא לארז כנעו שהיו שנים

מלמד שאין השכינה שורה על פחות משני אלפים ושני רבבות מישראל הרי שהיו ישראל שני אלפים ושני רבבות חסר אחד וזה לא עסק בפריה ורביה לא נמצא זה גורם לשכינה שתסתלק מישראל אבא חנן אמר משום רבי אלעזר חייב מיתה שנאמר יובנים לא היו להם הא היו להם בנים לא מתו אחרים אומרים גורם לשכינה שתסתלק מישראל שנאמר להיות לך לאלהים ולזרעך אחרך בזמן שזרעך אחרך שכינה שורה אין זרעך אחרך על מי שורה על העצים ועל האבנים: **מתני'** <sup>א</sup>נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה אינו רשאי לבטל בגירשה מותרת לינשא לאחר ורשאי השני לשהות עמה <sup>ב</sup>שנים ואם הפילה מונה משעה שהפילה: **גמ'** <sup>א</sup>ת"ר <sup>ב</sup>נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה יוציא ויתן כתובה שמא לא זכה להבנות ממנה אע"פ שאין ראה לדבר זכר לדבר <sup>ב</sup>מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען ללמדך שאין ישיבת חו"ל עולה לו מן המנין לפיכך חלה הוא או שחלתה היא או שניהם חבושים בבית האסורים אין עולין לו מן המנין <sup>א</sup>ל רבא לרב נחמן וליסף מיעצק דכתיב <sup>א</sup>יהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה וגו' וכתיב <sup>ב</sup>יצחק בן ששים שנה בלדת אותם <sup>א</sup>ל יצחק עקור היה <sup>א</sup>ה אברהם נמי עקור היה ההוא מיבעי ליה לכדר' חייא בר אבא <sup>א</sup>דא"ר חייא בר אבא <sup>א</sup>ר יוחנן למה נמנו שנותיו של ישמעאל כדי לייחס בהן שנותיו של יעקב אמר רבי יצחק יצחק אבינו עקור היה שנאמר <sup>א</sup>ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו על אשתו לא נאמר אלא לנוכח מלמד ששניהם עקורים היו <sup>א</sup>ה ויעתר לו ויעתר להם מיבעי ליה לפי שאינו דומה תפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע <sup>א</sup>ד יצחק מפני מה היו אבותינו עקורים <sup>א</sup>מפני צדיקים <sup>א</sup>ד"ר יצחק למה <sup>א</sup>נמשלה תפלתן מהפך התבואה ממקום למקום כך תפלתן של הקב"ה ממדת רגנות למדת רחמנות טומטמין היו שנאמר <sup>א</sup>הביטו אל צור חוצבתם

**יִצְחָא** ויתן בתובה. בסוף המדיר (כמויות עו. וס) איכא פלוגתא דאמוראי כשנשא אשה ושהה עמה עשר שנים אם כופין אותו להוציא אם לאו וקשה דלמ"ד אין כופין תקשי ליה מהכא דקמני יוציא ולשון יוציא משמע בכפיה כדמשמע התם דלמר רב האומר איני זן ואיני מפרנס יוציא ויתן כתובה וספירן עליה שמואל דע שטופין אותו להוציא (כפיה לזון א) וגרסא דלא משמע יוציא בלכפיה אלא היכא שעושה לאשה שלא כדין אבל הכא שאינו אלא משום דלניו רשאי לנטול מפריה ורציה לא משמע לשון כפיה וכל הנהו דהמדיר (מ"ז ע) דתנן בזה יוציא ויתן כתובה בכפיה אקמר כיון שמתנהגה עמה שלא כדין ולעיל בהולץ (דף קט) נמי אמרי' כשאין רוצה לא לייבם ולא לתלוך דחורין אלא גדול למיכפיה לפי שמתנהג עמה שלא כדין שאינו רוצה לא לנטול ולא לפטור וגרסא דכופין אותו בשוטים דאי צמילי האי אמר בסוף המדיר (כמויות עו. וס) דצדצרי לא יוסר עבד ותימה דלמר פריך צדצרי למאן דלמר כופין בנשא אשה ושהה עמה עשר שנים דלתנ"י צדדי אלו שטופין אותו להוציא תקשי ליה נמי מכל הנהו דתנן בהמדיר (מ"ז ע) והאיך דנערה שנתפתה (ס"ט מת.) דהאומר אי אפשי אלא אני בצדדי והאי צדצרה יוציא ויתן כתובה והוא דסוף פריקין (לקמן דף סה) דלמר ר' אמי הנושא אשה על אשתו יוציא ויתן כתובה וי"ל דלא קמני הנך דאחיה כפיה דידהו על ידי פשיעת צעל אלא הנהו דאחין ממילא כגון מוכה שחין ובעל פוליוס והא דקמני מלקין ומקמץ וצורסי אע"פ שנשבע אמר שנשאו הנהו אין מתכוונים להקניט וללצר את האשה ומיהו קשיא דליתני בזה מחמת טענה דלמר בסוף פריקין (ס"ט) דכופין אותו להוציא אע"פ שאין פושע דמה יכול לעשות שזו עקור וגרסא לפרכי דקמני סיפא שן שזיו עד שלא ינשאו דין משישאו צדוק אמר ר' מאיר יכולה היא שתאמר כצורה הייתי לקבל כו' והכא לא שייך למיתני בה כצורה הייתי שאני יכולה לקבל ורובן מיתמלי בזהיא שניא וצירושלמי משמע דכופין א"י צדצרה דתנן בהמדיר (כמויות עו. וס) ר"ח ביצאו כשליה אע"פ (ס"ט ע"ג) ויה לשון צירושלמי דקוף אלמנה מואל פסול ופוסל לכהונה ואמר שמואל אין מעשים אלא לפסולות יצא שמענו שטופין בתמיה ש"מ דאין כופין אלא היכא דקמני כופין להוציא ואם לא הוציא מותר לקרותו עבדיהא אבל לפסומו בשוטים כתובה והוא דהולץ (לעיל ע"ט) דחורסי אלא גדול למכפיה היינו ככל משום שמשם המטה לחודיה או משום מזונות לחודיהו ור' אמר ר' יוחנן יוציא ויתן כתובה דמשמע התם דכופין ליה אי רציה עושה לפניו אלא להם שיוציא משמע שאמר להם לפסומו וכל היכא דכדין ופסול: **יִצְחָא** ויתן בתובה. גרסא דכלל הנהו דתנן (כמויות ע"ט) דתנן דליתני צדצריהו הך דשהה י' שנים וקאמר הכא דלית לה מלוגה לכהן הדיוט אי לאו משום דאורייתא לא קמני והנהו אית להו לקמן (ס"ט ע) דיש לה כתובה אע"פ שטופין אותו לגרש ורבינו גרסום יוסי שנשא אשה יכולה שתאמר כצורה הייתי לקבל ועכשיו איני ותנשא ותאמר כן כדי לגבות כתובה אלאמר וי"ל דשמן אית רציה וצדצרי אית צורה כדפוסתא יוציא ויתן כתובה: **אע"פ** שאין ידע אשתו חפזי אם אי אפשר בלא גירושין ואדרבה ראוי ללמד יוכא דשהה עמה י' שנים שרי להכניס נרחה כמו שמצינו בצדצרה דצדצרה משרה: **וְיִצְחָא** מציחק. ואם תאמר יחזק נמי לא שהה עמה שיתיה צ"ל לא היתה ראויה להוליד ויש לומר דמדדשים (ס"ט ע) שדורות הראשונים היו ראויין להוליד הרבה קודם הזמן הזה: טומטמים היו ואע"פ שמסתמא כבר נקרע כשנשא שרה הכא אין מוליד ועוד דאפי' לרבנן נמי דפליגי עליה לא שכיח שיוצא: ימי

## מסורת הש"ס

(א) [תוספתא פ"ח]  
(ב) מגילה י"ג (ג) [חולין  
ס: ע"ש], (ד) [ז"ל ואמר  
רבי], (ה) סוכה י"ד. ע"ש,  
(ו) בס"א נוסף: אבל לא  
האשה וטעמא מפרש בגמ',  
(ז) [ז"ל פ"א], (ח) בכפיה  
כ"ל. יעב"ך, (ט) [ז"ל  
בכל הגהו], (י) [ליחא שם],  
(יא) [רש"י מ"ו], (ל) דף ס"א:  
ד"ה וכן].

## תורה אור השלם

1. וְיָמָת נָדָב וְאִבְרָהָם  
לִפְנֵי ה' בְּהִקְרָבָם אֵשׁ וְחֵד  
לִפְנֵי ה' מְבַרְכִים  
וְנוֹגִים לֹא הָיוּ לָהֶם וַיְהִי  
אֲלֵהֶם וַיִּתְּמָר עַל פְּנֵי  
אֲבֵהֶם:  
בְּמִדְרָג 2  
2. וְהִקְדַּמְתָּ וּבִין וְדָק  
אֲחֵרָא לְדוֹרָם לְכִרֵּת  
עוֹלָם הַחַיּוֹת לְכִרֵּת  
לְאֵלֵהֶם  
אֲחֵרָא: 3  
3. בְּרִאשִׁית יו  
וְתַקַּח שָׂרָא וְיִצְחָק  
אֲבָרָם אֶת הָעֵץ הַמְּצוּצָה  
שֶׁמֶתָחָה מִקֵּץ עֶשְׂרֵי שָׁנִים  
לְשֵׁבַת אֲבָרָם בְּאֶרֶץ  
כְּנָעַן וַתֵּן אֹתָהּ לְאֲבָרָם  
בְּנֵהוּ לֵאמֹר:  
בְּרִאשִׁית טו  
4. וְיִצְחָק יִצְחָק בְּנוֹ אֲבִירֵי  
שָׁנָה בְּקִרְוָתָא חַד בְּרִיקָה  
בַּת בְּתוּלָא הָאֲרָמִי מִפּוֹן  
אֲרָם אֲחֻתָּ לְבָן הָאֲרָמִי  
לֵאמֹר:  
בְּרִאשִׁית כו  
5. וְאֲחִירָא יִצְחָק אֲחִירָא  
וְיָדוּ אֲחֻתָּא עֵקֶב עֵשָׂו  
וְיִקְרָא שְׁמוֹ עֵקֶב וְיִלְדֵּת  
בְּנֵהוּ שִׁשִּׁים שָׁנָה וְיִקְרָא  
אֹתָם: 6  
6. בְּרִאשִׁית כז  
וְיִעֲמֵר יִצְחָק לֵב לִנְחָב  
אִשׁוּחֵי בֵּן עֲקֵרָה אֲחֵרָא  
וַיַּעֲרֹל וְיִתְהַר בְּרִיקָה  
בְּרִאשִׁית כח  
7. שְׁמוֹ אֵלִי רִדְפִי צִדְקָה  
מִקְבָּשָׁא: 8  
8. הַבְּרִיט אֵל צוּר  
וְיִקְרָאָם וְאֵל מִקְבֵּת בֵּר  
יִשְׁעִיהוּ נָא  
וְיִקְרָאָם:  
וְיִקְרָאָם וְיִשְׁעִיהוּ נָא  
טו עוֹלָם עוֹלָם עוֹלָם עוֹלָם  
טז עוֹלָם:

## מוסף רש"י

ללמדך שאין ישיבת  
הבחינה עולה לך מן  
ההויג'ן. לפי שכן נאמר לו  
ואשך לנגד גדול דע שם  
אלף יסרלה (בראיתא פ' שבת  
והוא נמנה שבתות  
שמישעאל. מהו מני  
למות שנת השעשע, דא  
ליחסה בהן שבתות שיש  
יעקב. ע"ד מני שנת  
שמישעאל וליחסה בהן  
שנת שמישעאל יעקב עבוי  
פער על קורות והנאולה  
אזוהי, מהן אל תמדין  
שמישעאל צבית ע"ד  
הוא, כ"ל אברס נ"ל  
פ"ו שנה כשעול יתמשל,  
והנעול יתקם פ"ו מזה  
שנה, מה ר"י שמשעאל ר"י  
שנה, ויתקם קורס יתקב  
שנה, מה ר"י שמשעאל  
שנה, מה פ"סן משעול  
שנה, שמשעאל פ"ו נאכל  
שנה, שמשעאל שמה שמשעאל  
שנה פ"ו שנה (נתיבא ד.ה.)  
למה מנשלה שפלתן  
של צדיקים עברה.  
דכתיב ויתקם פ"ו  
ועברו לו (שבת ד.ה.)